

MAŁGORZATA BIELICKA, *Efektywność nauczania języka niemieckiego na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym w dwujęzycznych placówkach edukacyjnych w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2017, ss. 396

Małgorzata Bielicka pełni funkcję adiunkta w Instytucie Lingwistyki Stosowanej UAM oraz od roku 2010 jest sekretarzem czasopisma „Neofilolog”. Książka zatytułowana *Efektywność nauczania języka niemieckiego na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym w dwujęzycznych placówkach edukacyjnych w Polsce* stanowi rozprawę habilitacyjną będącą efektem wieloletnich badań autorki. Cel niniejszej publikacji ma charakter praktyczny. Wnioski z badań mogą posłużyć kształceniu nauczycieli języków obcych w zakresie metody immersji, a także do diagnozy kompetencji językowej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Ponadto, autorce zależało na zgłębieniu wiedzy na temat umiejętności dzieci w zakresie wybranych fenomenów gramatycznych w mowie.

Książka została podzielona na osiem rozdziałów. W pierwszym badaczka prezentuje zagadnienia dotyczące polityki edukacyjnej Unii Europejskiej oraz Polski w kontekście nauczania języków obcych. Zwraca przy tym uwagę na wielojęzyczność, wybór języka obcego wiodącego oraz mniej popularnych, kształcenie nauczycieli oraz kompetencje polskich uczniów w zakresie znajomości języków. Drugi rozdział został poświęcony edukacji wielojęzycznej i dwujęzycznej, z wyszczególnieniem najistotniejszych pojęć. Historyków wychowania zainteresuje

zapewne fakt, iż autorka zadała sobie trud, by wyszukać informacje dotyczące nauczania języków obcych w przeszłości. Ów rys historyczny należy potraktować jako wskazówkę i zachętę do dalszych poszukiwań, gdyż temat z pewnością nie został wyczerpany, ale i nie taki był cel książki. Następnie Małgorzata Bielicka zaprezentowała uwarunkowania instytucjonalne kształcenia językowego dzieci na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym w Polsce. Na tak nakreślonym tle opisała placówki dwujęzyczne modelu poznańskiego: Dwujęzyczne Przedszkole Polsko-Niemieckie „Ene due Rabe” w Poznaniu oraz świetlicę niemiecką działającą od 2012 roku, w ramach projektu „Wielojęzyczność uczniów” realizowanej w Szkole Podstawowej nr 22 im. Tytusa Działyńskiego w Poznaniu, przy współpracy Dwujęzycznego Przedszkola Polsko-Niemieckiego „Ene due Rabe” oraz Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu¹. Badaczka obserwowała w latach 2013-2015 zajęcia oraz pracę w obu jednostkach pod kątem aspektów dydaktyczno-metodycznych oraz kompetencji nauczyciela w celu nakreślenia procesu uczenia się języka niemieckiego. Równolegle w latach 2013-2016 prowadziła badania z udziałem dzieci w zakresie kompetencji gramatycznej w recepcji oraz produkcji mowy. Procedura badawcza, metody oraz narzędzia, a także analiza statystyczna zostały zawarte w rozdziałach piątym i szóstym. Następnie badaczka dokonała podsumowania wyników badań, zaś w ostatnim rozdziale zaprezentowała wnioski końcowe oraz perspektywy badawcze z konkretnymi implikacjami do praktyki nauczania dwujęzycznego w Polsce.

Autorka w swoich kompleksowych i wieloaspektowych badaniach wyśmienicie zamyka cykl, wychodząc od teorii przez badanie i konfrontacje z rzeczywistością, by na sam koniec zweryfikować hipotezy i tym samym powrócić do teorii. Zastosowanie modelu bilingwalnego na poziomie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej przynosi fenomenalne efekty, ale badaczka z ogromną rzetelnością nie omieszkła zwrócić uwagę zarówno na zalety, jak i ograniczenia związane z wyborem metody edukacji dwujęzycznej. Ponadto, Małgorzacie Bielickiej należą się podziękowania za wzbogacenie polskich naukowców zainteresowanych umiejętnościami językowymi dzieci o dodatkowe narzędzie, jakim jest test zaczerpnięty z badania ELIAS², który przystosowała do polskich warunków oraz języka niemieckiego i przetestowała jego użyteczność w swoich badaniach.

Efektywność nauczania języka niemieckiego na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym w dwujęzycznych placówkach edukacyjnych w Polsce to obowiązkowa pozycja na półce badaczy oraz osób zainteresowanych rozwojem językowym dzieci – dyrektorów oraz nauczycieli języków obcych.

Anna Wojewoda

¹ M. Bielicka, *Efektywność nauczania języka niemieckiego na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym w dwujęzycznych placówkach edukacyjnych w Polsce*, Poznań 2017, s. 145-146.

² Test znajduje się w publicznych, otwartych zasobach internetowych Uniwersytetu York i Uniwersytetu Georgetown: <http://www.iris-database.org/iris/app/home/index>